

ABAD KARARLARI 10

ABAD - C-571/10 / Karar (Servet Kamberaj - Istituto per l'Edilizia Sociale della Provincia autonoma di Bolzano (IPES), Giunta della Provincia autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Bolzano) –AB Şartı 14. Madde, Ayrımcılığın Yasaklanması

10- ABAD - C-571/10 / Karar (Servet Kamberaj - Istituto per l'Edilizia Sociale della Provincia autonoma di Bolzano (IPES), Giunta della Provincia autonoma di Bolzano, Provincia Autonoma di Bolzano) –AB Şartı 14. Madde, Ayrımcılığın Yasaklanması

Çevirmen Özeti

Davacı Servet Kamberaj isimli İtalya'nın Bolzano Özerk Eyaletinde ikamet eden süresiz ikamet sahibi Arnavutluk vatandaşı olan kişi ile davalı Bolzano Özerk İli arasında görülmekte olan bir davadır.

Asıl davayı görmekte olan Bolzano Mahkemesi tarafından bir kısım sorular yöneltilerek ABAD önüne ön karar verilmesi talebiyle gönderilen davada, uzun süreli oturma hakkını haiz üçüncü ülke vatandaşlarının statüsünü düzenleyen 2003/109/EC sayılı Avrupa Konseyi Direktifi; 'ırk ve etnik kökene bakılmaksızın kişilere eşit muamelede bulunulması ilkesininin' uygulanmasına ilişkin 2000/43/EC sayılı Konsey Direktifi; sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal koruma önlemleri bakımından eşit muamele ilkesi; düşük gelirli kiracılar için konut yardımını düzenleyen ulusal mevzuat çerçevesinde ABAD'dan bir ön karar verilmesi talep edilmiştir.

Asıl davada davacı olan Kamberaj, 2009 yılında konut yardımı için yaptığı başvurunun Bolzano Özerk İli Sosyal Konut Kurumu tarafından, Bolzano Özerk İlinin bu yardım kalemi için üçüncü ülke vatandaşlarına ayırdığı bütçenin tükendiği gerekçesiyle reddedilmesi üzerine Bolzano Mahkemesine başvurarak, kendisine ayrımcılık yapıldığı yönünde bir karar verilmesini talep etmiştir.

Bunun üzerine Bolzano Mahkemesi de ABAD'a bir takım sorular yönelterek bu soruların değerlendirilmesi suretiyle bir ön karar vermesini istemiş ve dosyayı ön karar istemiyle ABAD önüne taşımıştır.

ABAD, diğer soruları kabul edilemez bulmuş ve fakat Avrupa Birliği Anlaşmasınının 6/3 maddesinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesine yapılan atfın, bir ulusal mahkemenin ulusal yasa hükmü ile Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi hükümleri arasında çatışma olması durumunda, iç yasa hükmünü uygulamayarak doğrudan bu sözleşme hükümlerini uygulamasını gerektirmediği;

Yine, 2003/109 sayılı Direktifin 'eşit muamele'ye ilişkin 11 (1) (d) maddesinin, konut yardımının verilmesi konusunda, aynı direktifin 11/4 maddesinde üye devletlere tanınan eşit muamele ilkesini ana faydalarla sınırlama gibi bir istisna söz konusu değilse, bu direktif hükümleri uyarınca uzun süreli mukim statüsü verilen üçüncü ülke uyruklularına yardım fonları tahsis edildiği zaman aynı il veya bölgede ikamet eden vatandaşlara yapılan muameleden farklı bir muamele öngören asıl dava konusu olan kanun gibi bir ulusal veya bölgesel kanunun önüne geçeceği şeklinde karar vermiştir.

DİVAN KARARI (Büyük Daire)

24 Nisan 2012 (*)

(Özgürlük, Adalet ve Güvenlik Alanı- Avrupa Birliği Temel Haklar Şartınının 34. maddesi- 2003/109/EC sayılı Avrupa Konseyi Direktifi- Uzun süreli mukim olan üçüncü ülke uyruklarının statüsü- Sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal koruma bakımından eşit

muamele hakkı- Sosyal yardım ve sosyal koruma önlemleri bakımından eşit muamele ilkesinin askıya alınması- Bu askıya alma kapsamında ‘ana faydaların’ çıkarılması- Düşük gelirli kiracılar için konut yardımı öngören ulusal mevzuat- Farklı ağırlıklı ortalama bazında üçüncü ülke uyrukları için tahsis edilen fon miktarı- Üçüncü ülke uyruklarının fonlarının tükenmesinden dolayı konut yardımı başvurusunun reddi)

Servet Kamberaj

ile

Istituto per l’Edilizia sociale della Provincia autonoma di Bolzano (IPES), (Bolzano Özerk Eyaleti Sosyal Konut Enstitüsü)

Giunta della Provincia autonoma di Bolzano, (Bolzano Özerk Eyaleti Hükümeti)

Provincia autonoma di Bolzano, (Bolzano Özerk Eyaleti)

arasındaki,

Müdahil tarafların:

Associazione Porte Aperte/Offene Türen,

Human Rights International,

Associazione Volontarius,

Fondazione Alexander Langer,

olduğu

Yargıya intikal etmiş olan uyuşmazlıkta Tribunale di Bolzano/Bolzano Mahkemesi (İtalya) tarafından TFEU (Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Anlaşma/ABİDA) 267. maddesi kapsamında 24 Kasım 2010 tarihli kararlar ön karar talebiyle 7 Aralık 2010 tarihinde Divan önüne getirilen

C-571/10 sayılı Davada,

Başkan V. Skouris, Daire Başkanları A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J. Malenovský ve U. Lõhmus, Raportörler A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh, Yargıçlar L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev ve E. Jarašiūnas,

Kanun Sözcüsü: Y. Bot,

Katip: A. Impellizzeri (İdareci)den oluşan,

DİVAN (Büyük Daire),

18 Ekim 2011 tarihli şifahi duruşmayı takiben tamamlanan duruşma tutanağını göz önüne alarak,

- Kamberaj adına Avukat F. Pinton ve D. Simonato tarafından,
- Provincia autonoma di Bolzano adına Avukat R. von Guggenberg, S. Beikircher, C. Bernardi ve D. Ambach, Rechtsanwältin tarafından,
- Belçika Hükümeti adına, vekil sıfatıyla J-C. Halleux ve C. Pochet tarafından,

- Fransa Hükümeti adına, vekil sıfatıyla E. Belliard, G. de Bergues ve B. Beaupère-Manokha tarafından,
- Avusturya Hükümeti adına, vekil sıfatıyla C. Pesendorfer tarafından,
- Avrupa Komisyonu adına, vekil sıfatıyla M. Condou-Durande ve C. Cattabriga tarafından,

Sunulan mütalaaları dikkate alarak,

13 Aralık 2011 tarihli oturumda Kanun Sözcüsünün sunduğu iddiaları dinleyerek,

İş bu nihai kararı vermiştir:

Karar

1. Bu ön karar talebi, TEU (ABA/Avrupa Birliği Anlaşması) 2. ve 6. maddeleri, 18, 45 ve 49. maddelerinin ve ABİDA 18, 45 ve 49. maddelerinin ve Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın ('Şart') 21 ve 34. maddelerinin ve 'ırk ve etnik kökene bakılmaksızın kişilere eşit muamelede bulunulması ilkesinin uygulanmasına ilişkin 29 Haziran 2000 tarihli 2000/43/EC sayılı Konsey Direktifi' hükümlerinin (OJ 2000 L 180, s. 22) ve uzun süreli oturma hakkına sahip üçüncü ülke vatandaşlarının statüsünü düzenleyen 25 Kasım 2003 tarihli 2003/109/EC sayılı Konsey Direktifi hükümlerinin (OJ 2004 L 16, p. 44) yorumuyla ilgilidir. Talebi gönderen mahkeme ayrıca, 4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunması Sözleşmesinin 14. maddesine ve 4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunması Sözleşmesinin 12 no.lu Protokolünün ('12 no.lu Protokol') 1. maddesine ilişkin sorular yönelmektedir.
2. Kamberaj ve Istituto per l'Edilizia sociale della Provincia autonoma di Bolzano (Bolzano Özerk Eyaleti Sosyal Konut Enstitüsü; 'IPES'), the Giunta della Provincia autonoma di Bolzano (Bolzano Özerk Eyaleti Hükümeti; 'Giunta') ve Provincia autonoma di Bolzano (Bolzano Özerk Eyaleti) arasındaki yargıya intikal etmiş uyuşmazlıkta IPES tarafından 2009 yılı konut yardımı başvurusunun Bolzano Özerk Eyaletinin bu yardım için üçüncü ülke uyruklarına tahsis ettiği bütçesinin tükendiği gerekçesiyle reddedilmesi yüzünden başvuruda bulunulmuştur.

Yasal bağlam

Avrupa Birliği mevzuatı

2000/43 sayılı Direktif

3. 2000/43 sayılı Direktifin 1. maddesine göre; 'Bu Direktifin amacı Üye Devletlerde eşit muamele ilkesini geçerli kılmak amacıyla ırk veya etnik kökene dayalı ayrımcılıkla mücadele için bir çerçeve getirmektir.'
4. Bu Direktifin 2 (1) ve (2) maddeleri aşağıdaki hükümleri öngörmektedir:

‘1. Bu Direktifin amaçları açısından eşit muamele ilkesi, ırk ve etnik kökene dayalı dolaylı ya da dolaysız ayrımcılık olmaması anlamına gelmektedir.

2. 1.fikra hedefleri açısından:

(a) Bir kimsenin; karşılaştırılabilir durumlarda, ırk veya etnik kökene dayalı olarak, bir diğer kişiye göre daha az tercih edilir bir muameleye tabi tutulması, şimdiye kadar tutuluyor olması veya tutulma ihtimali olması halinde dolaysız ayrımcılığın ortaya çıktığı anlaşılır;

(b) Görünüşte tarafsız (*neutral/nötr*) bir hüküm, yansız (*neutral/nötr*) kriterler veya uygulamanın; bir ırksal veya etnik kökene mensup kimseyi, diğer kişilerle karşılaştırıldığında özel bir avantajlı konuma getirdiği durumlarda, bu yansız hüküm, yansız kıstaslar veya uygulama; meşru bir amaç ile objektif olarak haklılık kazanmamışsa ve söz konusu amacı gerçekleştirmek için kullanılan araçlar uygun ve zaruri değilse, dolaylı ayrımcılığın olduğu anlaşılır.’

5. 2000/43 sayılı Direktifin 3 (2) maddesi aşağıdaki hükmü öngörmektedir:

‘Bu Direktif, uyrukluk esasına dayalı farklı muameleyi kapsamaz, üçüncü ülke uyrukluların ve vatansız kimselerin Üye Devletlerin topraklarına girişi ve orada ikametine ilişkin koşul ve hükümlere ve ilgili üçüncü ülke uyrukluları ile vatansız kimselerin yasal statülerinden kaynaklanan herhangi bir muameleye hâlel getirmez.’

6. 2000/43 sayılı Direktifin 15. maddesi aşağıdaki şekildedir:

‘Üye Devletler; bu Direktif uyarınca ulusal mevzuatta yapılan düzenlemelerin ihlal edilmesi halinde uygulanacak yaptırımlar hakkında kurallar koyar ve yapılan düzenlemelerin uygulanmasını sağlayacak gerekli önlemleri alırlar. Mağdura tazminat ödenmesini de içerebilecek yaptırımlar; etkili, orantılı ve caydırıcı olmalıdır. Üye Devletler, söz konusu hükümleri en geç 19 Temmuz 2003 tarihine kadar Komisyona bildirirler. Bildiriminde bulunduktan sonra yapılan yeni düzenlemeleri ise vakit geçirmeksizin yine Komisyon’a iletirler.’

2003/109 sayılı Direktif

7. 2003/109 sayılı Direktifin giriş kısmında yer alan 2 ila 4, 6, 12 ve 13. Gerekçeler aşağıdaki şekilde yazılmıştır:

‘(2) Avrupa Konseyi 15 ve 16 Ekim 1999 tarihindeki özel toplantısında üçüncü ülke uyruklularının statüsünün Üye Devletlerin uyruklularıyla yakınlaştırılması gerektiğini ve belirlenecek bir süre boyunca bir Üye Devlette yasal olarak ikamet eden ve uzun süreli ikamet iznini elinde bulunduran bir kişiye Avrupa Birliği vatandaşlarının yararlandığı haklara mümkün olduğunca yakın bir dizi tek tip haklar verilmesi gerektiğini belirtmiştir

(3) Bu Direktif temel haklara saygı gösterir ve özellikle [AİHS] ve [Şart] tarafından tanınan ilkeleri gözetir.

- (4) Üye Devletlerde uzun süredir ikamet eden üçüncü ülke uyruklularının entegrasyonu, [AT] Antlaşmasında belirtilen, Topluğun temel bir hedefi olan ekonomik ve sosyal bütünleşmeyi desteklemede temel bir unsurdur...
- (6) Uzun süreli mukim statüsünü elde etmenin ana kistası, bir Üye Devlet topraklarındaki ikamet süresi olmalıdır. Kişinin ülkeye yerleştiğini göstermek için bu ikamet hem yasal hem de sürekli olmalıdır...
- (12) Uzun süreli mukimlerin yaşadıkları topluma entegrasyonuna yönelik gerçek bir enstrüman oluşturmak için, uzun süreli mukimler bu Direktif tarafından tanımlanan ilgili koşullar altında geniş çaplı ekonomik ve sosyal konularda Üye Devlet vatandaşlarıyla eşit muameleden faydalanmalıdırlar.
- (13) Sosyal yardım konusunda, uzun süreli mukimlere yönelik yardımları ana yardımlarla sınırlandırma olasılığı, bu kavramın en azından asgari gelir desteği, hastalık, hamilelik halinde destek, ebeveyn yardımı ve uzun süreli bakımı kapsamı bakımından anlaşılacaktır.
8. 2003/109 sayılı Direktifin 2. Bölümü bir Üye Devlette uzun süreli mukim statüsünün verilmesine ilişkindir.
9. 2. Bölümün bir parçası olan 2003/109 sayılı Direktifin 4 (1) maddesine göre, Üye Devletler ilgili başvurunun sunulmasından hemen önce ülkelerinde yasal olarak ve sürekli olarak beş yıl ikamet etmiş olan üçüncü ülke uyruklularına uzun süreli mukim statüsü verecektir.
10. 2003/109 sayılı Direktifin 5. maddesi uzun süreli mukim statüsü elde etmeye yönelik koşulları öngörür. 5 (1) (a) ve (b) maddesi uyarınca, Üye Devletler üçüncü ülke uyruklularının kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları aile üyeleri için ilk olarak ilgili Üye Devletin sosyal yardım sistemine başvurmadan kendilerine ve aile üyelerine bakacak kadar sabit ve düzenli kaynağa sahip olduklarını ve ikinci olarak ilgili Üye Devlette kendi vatandaşları için genellikle tüm riskleri kapsayan hastalık sigortasına sahip olduklarına dair delil sunmalarını isteyecektir.
11. 2003/109 sayılı Direktifin 5 (2) maddesi, Üye Devletlerin üçüncü ülke vatandaşlarının ulusal hukuk uyarınca entegrasyon koşullarına uymalarını isteyebileceğini öngörmektedir.
12. Üye Devletler 2003/109 sayılı Direktifin 6 (1) maddesi kapsamında kamu politikası veya güvenliği gerekçeleriyle uzun süreli mukim statüsü vermeyi reddedebilse bile 6 (2) maddesi bu tür bir reddin ekonomik hususlara dayanamayacağını belirtmektedir.
13. 2003/109 sayılı Direktifin 7 (1) maddesi uyarınca, uzun süreli mukim statüsü elde etmek için ilgili üçüncü ülke vatandaşı, ikamet ettiği Üye Devlet yetkililerine bu Direktifin 4 ve 5. maddelerinde belirtilen koşulları karşıladığına dair ulusal hukuk tarafından belirlenecek belgelere dayalı delillerle birlikte bir başvuruda bulunacaktır.
14. 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) maddesi aşağıdaki gibi yazılmıştır:

‘Uzun süreli mukimler aşağıda yer alan hususlarda vatandaşlarla eşit muameleden faydalanırlar:

...

(d) Ulusal hukuk tarafından tanımlanan sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal koruma;...

...

(f) Mallar ve hizmetlere ve halka sağlanan mal ve hizmet tedarikine ve konut edinme prosedürlerine erişim;...’

15. 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesi uyarınca, ‘Üye Devletler sosyal yardım ve sosyal koruma konusundaki eşit muameleyi ana faydalarla sınırlı tutabilirler.’

16. 2003/109 sayılı Direktifin 12 (1) maddesi Üye Devletlerin uzun süreli bir mukimi kamu politikası ve güvenliğine fiilen ve yeterince ciddi tehdit oluşturması halinde münferiden sınır dışı edebileceğini öngörmektedir. 12 (2) maddesi sınır dışı etme kararının ekonomik hususlara dayalı olamayacağını ortaya koymaktadır.

17. 2003/109 sayılı Direktifin 26. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, Üye Devletler en geç 23 Ocak 2006 tarihine kadar bu direktifle uyumlu olması gereken kanunları, tüzükleri ve idari hükümleri yürürlüğe koyacaktır.

Ulusal mevzuat

İtalya Anayasası

18. İtalyan Anayasasının 117. maddesi uyarınca, ulusal sınırlar dahilinde garanti altına alınması gereken sivil ve sosyal haklara ilişkin yardımların asgari seviyesini belirlemek amacıyla sosyal yardım alanında inhisari yasama yetkisi Devlete aittir. Bu amacı aşan konulara ilişkin olarak yetki, bölgelere mahsustur.

286/1998 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

19. Uzun süreli oturma hakkına sahip üçüncü ülke vatandaşlarının statüsünü düzenleyen 2003/109/EC sayılı Direktifi (GURI No. 24, 30 Ocak 2007, s. 4) iç hukuka aktaran 8 Ocak 2007 tarihli 3 no’lu Kanun Hükmünde Kararname, bu direktif hükümlerini göç ve yabancı uyrukluların statüsüne ilişkin kuralları düzenleyen hükümleriyle birleştirerek 25 Temmuz 1998 tarihli 286 no’lu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dâhil etmiştir (18 Ağustos 1998 tarihli 191 sayılı GURI, Olağan Ek).

20. 286/1998 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 (1) maddesi aşağıdaki şekilde öngörmektedir:

‘En az beş yıl boyunca geçerli bir ikamet iznine sahip olan ve en az yıllık sosyal yardım miktarı kadar gelire sahip olduğunu ve aile üyeleriyle ilgili başvuruda ise yeterli bir gelir... ve [ulusal hukukun] asgari koşullarını karşılayan uygun bir barınma yerlerinin olduğunu gösteren bir yabancı uyruklu, kendisi ve aile üyeleri

için uzun süreli AT ikamet iznini çıkartması istemiyle bir polis müdürlüğüne talepte bulunabilir...’

21. 286/1998 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 (12) maddesi aşağıdaki şekilde öngörmektedir:

‘İtalya’da ulusal ülke topraklarında kanunen ikamet eden yabancı uyruklular ile ilgili konulan hükümlere ek olarak, uzun süreli ikamet iznine sahip olan kişi:

...

(c) aksi öngörülmedikçe ve yabancı uyruklunun fiilen ulusal topraklarda ikamet ettiğinin kanıtlanması şartıyla sosyal yardım ve sosyal güvenlik yardımlarına ve sağlık, eğitim ve sosyal konulara yönelik sübvansiyonlara ilişkin yardımlara ve halka sağlanan mallara ve hizmetlere erişime ve ayrıca kamu mercileri tarafından idare edilen konaklamayı temin etmeye yönelik prosedüre erişime hak kazanır...

670/1972 sayılı Başkanlık Kararnamesi

22. Anayasal statüye sahip olan *Trentino-South Tyrol* bölgesi için konulan özel statüye ilişkin 31 Ağustos 1972 tarihli Başkanlık Kararnamesinin (‘20 Kasım 1972 tarihli 301 sayılı GURI; ‘başkanlık kararnamesi No 670/1972’) 3. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Bolzano Özerk Bölgesi/İli üç dil grubuna ayrılan özel bir nüfus bileşiminden (İtalyanca-Almanca-Romanca konuşanlar) dolayı özerkliğin özel şartlarından yararlanmaktadır.

23. 670/1972 sayılı başkanlık kararnamesinin 8 (25) maddesi uyarınca, bu özerklik kamu yardımı ve ödeneklerine ilişkin yasama hükümlerini kabul etme yetkisini kapsar.

24. 670/1972 sayılı başkanlık kararnamesinin ikinci fıkrası Bolzano Özerk Bölgesinin istisnai durumlar hariç olmak üzere refah amacıyla, sosyal ve kültürel amaçlarla her bir dil grubunun büyüklüğüyle doğrudan orantılı olarak ve her bir grubun ihtiyaçları kapsamına göre fonlarını kullanacağını öngörmektedir.

İl kanunu

25. Ev yardımı 17 Aralık 1998 tarihli 13 no.lu İl Kanununun 2 (1) (k) maddesinde, asıl davadaki vakıaların gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan versiyonunda öngörülmektedir. Düşük gelirli kiracıların bu masrafları karşılayabilmesini sağlamak için kira ödemesine bir katkı olan bu yardım 670/1972 sayılı başkanlık kararnamesinin 15 (2) maddesi uyarınca üç dil grubu arasında bölüştürülmektedir.

26. İl kanununun 5 (1) maddesi, 2 (1) (k) maddesinde atıfta bulunulan davalara yönelik fonların sayılarının ağırlıklı ortalamasına ve her bir grubun ihtiyaçlarına orantılı olarak üç dil grubundan başvuran arasında bölüştürülmesi gerektiğini öngörmektedir. İl kanununun 5 (2) maddesi uyarınca, her dil grubunun ihtiyaçları son on yılda sunulan başvurulara dayanılarak yıllık olarak belirlenmektedir.

27. Başvuru kararından her bir dil grubunun sayısal büyüklüğünün hesaplamasının en son genel nüfus sayımına ve 14 yaşın üstünde olan ve Bolzano Özerk Bölgesinde ikamet eden tüm İtalyan vatandaşları tarafından yapılacak bildirimlere dayanılarak yapıldığı ortaya çıkmaktadır.
28. İl topraklarında ikamet eden ve çalışan ve konut yardımı verilmesi için aranan şartları karşılayan Birlik vatandaşları il kanununun 5 (6) maddesi uyarınca üç dil grubundan birine mensup olduğuna veya dahil olmayı seçtiklerine dair bir beyan oluşturmalıdır.
29. İl kanununun 5 (7) maddesi uyarınca, Hükümet her yıl başvurularının ibrazı tarihinde il topraklarında en az beş yıl sürekli olarak ve kanunen ikamet etmiş olan ve en az üç yıl boyunca orada çalışmış olan üçüncü ülke uyrukluları ve vatansız kişiler için ayrılan fonların miktarını belirler. Bu uyruklulara ve vatansız kişilere tahsis edilebilecek olan kiralık konutların sayısı, ilk olarak, yukarıda belirtilen kriterleri karşılayan üçüncü ülke uyrukluları ile vatansız kişiler arasındaki ağırlıklı ortalamayla orantılı olarak ve ikinci olarak da ihtiyaçlarıyla orantılı olarak belirlenir.

1885 sayılı Karar

30. 2009 yılı için üçüncü ülke uyrukluları ve vatansız kişiler için fonların miktarına ilişkin Hükümetin 20 Temmuz 2009 tarihli 1885 sayılı Kararından ağırlıklı ortalamayla ilgili olarak sayısal önemlerine 5 çarpan verilirken ihtiyaçlarına 1 çarpan verilir.

Asıl davadaki anlaşmazlık ve ön karar için gönderilen sorular

31. Asıl davadaki başvuran/davacı olan Kamberaj, 1994 yılından itibaren Bolzano Özerk İlinde ikamet eden ve çalışan bir Arnavutluk vatandaşıdır. Başvuru kararına göre, süresiz olarak ikamet izni sahibidir.
32. Asıl davadaki başvuran, 1998 ila 2008 yıllarında il kanununun 2 (1) (k) maddesi kapsamında öngörülen konut yardımını almıştır.
33. 22 Mart 2010 tarihli yazıyla IPES, asıl davadaki başvuranı, 2009 yılı için yardım başvurusunun 1885 sayılı Karar uyarınca belirlenen üçüncü ülke vatandaşlarına ayrılan fonların tükendiği gerekçesiyle reddedildiği konusunda bilgilendirmiştir.
34. 8 Ekim 2010 tarihinde açılan dava ile asıl davadaki başvuran, ret kararının asıl davadaki davalılar tarafından kendisine yapılan bir ayrımcılık anlamına geldiğine dair Tribunale di Bolzano'dan (Bolzano Mahkemesi) bir karar verilmesini istemiştir. Başvurana göre il kanununun ve 1885 sayılı Kararın yer aldığı ulusal mevzuat uzun süreli mukim olan üçüncü ülke vatandaşlarının konut yardımı konusunda Birlik vatandaşlarına göre daha az tercih edilir bir muameleye tabi tutulması bakımından 2000/43 ve 2003/109 sayılı Direktiflerle uyumlu değildir.

35. Dosyayı bir karar verilmek üzere Divan'a gönderen mahkemedeki yargılama aşamasında davalı konumdaki Bolzano Özerk İli, ilin dil gruplarına yapacağı yardım tahsisinin orantılı olmasının sosyal yardım isteyen kişiler arasında sosyal barışı korumak için gerekli olduğunu iddia etmektedir.
36. Sevk eden mahkeme, il kanunu kapsamında Bolzano Özerk İlinin yerleşik nüfusunun iki kategoriye ayrıldığını; bunların konut yardımı almak amacıyla üç dil grubundan birine ait olduklarına dair bir bildirimde bulunması gereken İtalyan olsun olmasın Birlik vatandaşları ile bu tür bir beyanda bulunmak zorunda olmayan üçüncü ülke vatandaşları olduğunu açıklamaktadır.
37. Ulusal mahkeme kararına göre 2009 yılında kiralanmış veya sahibinin kendi mülkü olan konuta erişime yönelik tüm ihtiyaçları karşılamak için 21 546 197.57 avrosu konut yardımı olan ve 69 266 124'ü başlıca konut ihtiyacı için konutların alım, yapım veya tadilatı için ödenek olan toplam 90 812 321.57 avro tutarında yardım yukarıda belirtilen ilk kategori -Birlik vatandaşları (İtalyan olsun veya olmasın)- için onaylanmıştır ve 10 200 000 Euro'su konut yardımı olan ve 1 404 595 Euro'su başlıca konut ihtiyacı için konutların alım, yapım veya tadilatı için ödenek olan toplam 11 604 595 Euro yardım ise ikinci kategori -üçüncü ülke vatandaşları- için onaylanmıştır.
38. Başvuru kararına göre, Tribunale di Bolzano asıl davadaki başvuranın Ekim 2009-Haziran 2010 dönemi için uygulanan konut yardımını, yani aylık 453.62 Euro'yu almaya hak kazandığını kabul etmiştir.
39. Tribunale di Bolzano, önündeki anlaşmazlığın çözümünün Avrupa Birliği hukukunun yorumlanmasını gerektirdiğini göz önüne alarak, davanın durmasına ve aşağıdaki sorulara yönelik ön karar için asıl dava dosyasını Avrupa Birliği Adalet Divanı'na göndermeye karar vermiştir:
- '(1) Avrupa Birliği hukukunun üstünlüğü ilkesi bir ulusal mahkemeyi Üye Devletin anayasal sisteminin temel ilkeleri uyarınca kabul edilmiş olsalar bile Avrupa Birliği hukukuyla çatışan iç hukuk hükümlerini uygulamayarak doğrudan etkiye sahip olan Avrupa Birliği mevzuatı hükümlerini tam olarak ve doğrudan somut uyuşmazlıkta uygulamaya mecbur bırakır mı?
- (2) Bir iç hukuk hükmü ve AİHS arasında çatışma olması durumunda, ABA 6. maddesinde AİHS'ne yapılan atıf, ulusal mahkemeyi AİHS 14. maddesini ve [12 no'lu Protokolün] 1. maddesini evvela ulusal anayasa mahkemesi nezdinde anayasaya uygunluk durumunun kararlaştırılması için başvurmak zorunda kalmaksızın AB müktesebatıyla uyumsuz olan iç hukuk düzenlemesini uygulamayarak doğrudan ilgili AİHS hükümlerini uygulamaya mecbur bırakır mı?
- (3) Avrupa Birliği hukuku, özellikle [ABA] 2. maddesi ve ABA 6. maddesi, Şart'ın 21 ve 34. maddeleri ve 2000/43...ve 2003/109 sayılı Direktifler, il kanununun 1 ve 5. maddeleriyle birlikte yorumlanan 670/1972 sayılı başkanlık kanununun 15[2] maddesinde ve [1865 sayılı Karar]da yer alan hüküm gibi ulusal [daha

doğrusu: yerel] bir kanun hükmünün uygulanmasını, bu hüküm ilgili ödenekler ve özellikle ‘konut yardımı’ bakımından Avrupa Birliğine mensup olmayan uzun süreli ikamet eden işçilere veya vatansız kişilere yerleşik Topluluk vatandaşlarından (İtalyan olsun veya olmasın) daha kötü davranarak uyrukluğa önem verdiği için bertaraf edebilir mi?

Eğer yukarıdaki sorular olumlu olarak yanıtlanacak olursa:

(4) Ayrımcılığın yasaklanması ve hukuki güvenlik gibi Avrupa Birliğinin genel ilkelerinin ihlal edilmesi durumunda, mahkemenin “zarar veren davranışı durdurma emrini verme ve şartlara göre, ayrımcılığın etkilerine [son vermek için] başka bir uygun önlemi alma” iznini veren, mahkemenin “hala devam ediyorsa, ayrımcı tavır, davranış veya eylemi sonlandırmasını ve etkilerinin ortadan kaldırılmasını” gerektiren ve mahkemenin “önlemde belirlenen süre içerisinde tekrarlanmasını önlemek amacıyla tespit edilen ayrımcılığın durdurulmasına yönelik bir plan” emrini vermesine izin veren ulusal uygulama mevzuatının var olması durumunda, 2000/43 sayılı Direktifin ‘...yaptırımların etkili, orantılı ve caydırıcı olmasını sağladığı ölçüde’ şeklindeki 15. maddesi, var olduğu tespit edilen ayrımcılıktan kaçınmak için, anlaşmazlığa taraf olmasalar bile kendilerine karşı ayrımcılık yapılan kişileri etkileyen tüm ihlalleri kapsadığı şeklinde mi yorumlanmalıdır?

Önceki soruya (4) olumlu cevap verilirse:

(5) Ulusal [daha doğrusu: bölgesel] bir kanun hükmünün il topraklarında 5 yıldan fazla bir süre ikamet etme yükümlülüğü bakımından eşit muamele gören Topluluk vatandaşlarının (İtalyan olsun veya olmasın) değil sadece Topluluk dışındaki vatandaşların konut yardımından yararlanmaya elverişli olmaları için üç yıl boyunca çalışmış olma ek şartını yerine getirmelerini gerektirmesi, Avrupa Birliği hukukuna ve özellikle [ABA] 2. maddesine ve ABA 6. maddesine, Şartın 21 ve 34. maddelerine ve 2000/43 sayılı... ve 2003/109sayılı...Direktiflere aykırı mıdır?

(6) Ulusal [daha doğrusu: bölgesel] bir kanun hükmünün Topluluk vatandaşlarına (İtalyan olsun veya olmasın) konut yardımına hak kazanabilmeleri için Alto Adige/Güney Tirol dil gruplarından birine etnik olarak mensup olduğu veya bu gruplardan birine katılmayı seçtiğine dair bir beyanda bulunmasını gerektirmesi, Avrupa Birliği hukukuna, özellikle Şartın 1, 21 ve 34. maddeleri ile birlikte yorumlanan, [ABA] 2. maddesi ve ABA 6. maddesi ve [ABİDA] 18, 45 ve 49. maddelerine aykırı mıdır?

(7) Ulusal [daha doğrusu: bölgesel] bir kanun hükmünün Topluluk vatandaşlarına (İtalyan olsun veya olmasın) konut yardımına hak kazanmaları için en az beş yıl il topraklarında ikamet etme veya çalışma yükümlülüğü getirmesi, Şartın 21 ve 34. maddeleri ile birlikte yorumlanan, [ABA] 2. maddesi ve ABA 6. maddesi ve [ABİDA] 18, 45 ve 49. maddelerine aykırı mıdır?

Gönderilen soruların değerlendirilmesi

Birinci ve dördüncü ile yedinci soruların kabul edilebilirliği

40. İlk husus olarak, yerleşik içtihadı göre, ABİDA 267. maddesi tarafından tesis edilen Divan ve ulusal mahkemeler ve yargı kurulları arasındaki işbirliği çerçevesinde, hem mahkemenin karar verebilmesini sağlamak için ön karar ihtiyacını hem de Divan'a ibraz ettiği soruların konuya ilişkin AB mevzuatıyla ilgisini davanın belirli koşullarını göz önüne alarak belirlemek, anlaşmazlığın önüne getirildiği ve daha sonraki adli karar sorumluluğunu üstlenmesi gereken ulusal mahkemenin görevidir. Sonuç olarak, ibraz edilen soruların Avrupa Birliği hukukunun yorumunu ilgilendirdiği durumlarda, Divan ilke olarak karar vermekle yükümlüdür (bkz, diğerleri arasında, Dava C-212/04 *Adeneler ve Diğerleri* [2006] ECR I-6057, 41. paragraf ve alıntı yapılan içtihat).
41. Bununla birlikte, Divan, yargı yetkisinin bulunup bulunmadığını değerlendirmek için ulusal mahkeme tarafından kendisine gönderilen davaların koşullarını incelemelidir. Ön karar usulünde yaygın olması gereken işbirliği ruhu, Üye Devletlerde adaletin idaresine katkıda bulunacak olan ve genel olarak veya varsayımına dayanan sorulara ilişkin olarak istişari görüş vermeyen Adalet Divanına verilen bu görevin ön karar için başvuruda bulunan ulusal mahkemece dikkate alınmasını gerektirir (bkz *Adeneler ve Diğerleri*, 42. paragraf).
42. Bu bakımdan, ulusal mahkeme tarafından yapılan bir başvuru sadece Avrupa Birliği hukukunun yorumunun ana davanın fiili gerçekleriyle veya amacıyla hiçbir ilişkisi olmaması halinde veya sorunun varsayımına dayalı olduğu veya Divanın kendisine sunulan sorulara yararlı bir cevap vermesi için gerekli olan fiili veya hukuki materyalin önünde olmadığı durumlarda reddedilebilir. (Dava C-238/05 *Asnef-Equifax ve Administración del Estado* [2006] ECR I-11125, 17. paragraf).
43. Bu ilkeler ışığında Divan, başvuruyu gönderen mahkeme tarafından iletilen bazı soruların kabul edilebilirliğini incelemelidir.

BİRİNCİ SORU

44. İlk sorusuyla ulusal mahkeme, Avrupa Birliği hukukunun üstünlüğü ilkesinin bir ulusal mahkemeyi Üye Devletin anayasal sisteminin temel ilkelerine uygun olarak ulusal kanun hükümleri kabul edilmiş olsa bile Avrupa Birliği hukukuyla çatışan iç hukuk hükümlerini uygulamayarak doğrudan etkiye sahip olan Avrupa Birliği hükümlerini tam olarak ve doğrudan somut uyuşmazlığa uygulamaya mecbur bırakıp bırakmadığını sormaktadır.
45. Bu soru, başvuruyu gönderen mahkemeye göre, o Üye Devletin temel anayasal sisteminin ilkesi olan dilsel azınlıkların korunması ilkesiyle ilgilidir. Bununla birlikte, bu ilke yalnızca yukarıdaki 26 ila 28. paragraflarından açık olduğu üzere, - asıl davadaki başvuran gibi üçüncü ülke vatandaşlarının beyanda bulunmak zorunda

olmamakla birlikte- konut yardımı almak için üç dil grubundan birine mensup olduklarını beyan etmeleri gereken İtalyan vatandaşları ve Avrupa Birliği vatandaşlarıyla ilgili asıl davalarda uygulanabilir.

46. İlk soru gerçekte ulusal mahkeme nezdinde devam eden davaların fiili gerçekleriyle veya amaçlarıyla hiçbir ilgisi olmayan genel bir soru hakkında Divan'dan istişari mahiyette bir görüş talep ettiği için kabul edilemez sayılmalıdır.

DÖRDÜNCÜ SORU

47. Dördüncü soruyla ulusal mahkeme, esas olarak 2000/43 sayılı Direktifin 'ırk veya etnik kökene dayalı ayrımcılık yapmama ilkesine yönelik yaptırımların etkili, orantılı ve caydırıcı olmasını' öngören 15. maddesinin, ulusal mahkemenin bu tür bir ihlal tespit etmesi durumunda anlaşmazlığa taraf olmasalar bile kendilerine karşı ayrımcılık yapılan kişileri de etkileyen tüm ihlalleri sona erdirmesini gerektirip gerektirmediğini sormaktadır.
48. Mevcut davada hem başvuru kararından hem de Divana sunulan gözlemlerden asıl davadaki başvuranın İtalyan vatandaşlarıyla kıyaslandığında mağduru olduğunu iddia ettiği ayrımcılığın üçüncü ülke vatandaşı statüsüne dayandığı açıktır.
49. 2000/43 sayılı Direktifin 1 ve 2 (1) ve (2) maddelerine göre, direktif sadece ırk veya etnik kökene dayalı doğrudan veya dolaylı ayrımcılık durumlarında uygulanır. Direktifin 3 (2) maddesi uyrukluk esasına dayalı farklı muameleyi kapsamaz, üçüncü ülke uyrukluların ve vatansız kimselerin Üye Devletlerin topraklarına girişi ve orada ikametine ilişkin konulacak koşul ve hükümlere ve ilgili üçüncü ülke uyrukluları ile vatansız kimselerin yasal statülerinden kaynaklanan herhangi bir muameleye halel getirmez.'
50. Bu doğrultuda, asıl davadaki başvuranın iddia ettiği ayrımcılık 2000/43 sayılı Direktif kapsamına girmemektedir ve bu nedenle dördüncü soru kabul edilemez niteliktedir.

BEŞİNCİ SORU

51. Beşinci soruyla başvuruyu gönderen mahkeme, esas olarak, Avrupa Birliği hukukunun ve özellikle 2000/43 ve 2003/109 sayılı Direktiflerin, Birlik vatandaşlarını hariç tutarak sadece üçüncü ülke vatandaşları açısından konut yardımı almaya hak kazanabilmeleri için Bolzano Özerk İlinde 5 yıldan fazla bir süre boyunca ikamet etme şartının dışında üç yıl boyunca çalışmış olma ek şartını yerine getirmelerini zorunlu kılan ulusal mevzuatı veya il mevzuatını bertaraf edip etmediğini sormaktadır.
52. Başvuru kararına göre, ana davadaki anlaşmazlık, il kanununa ve 1885 sayılı Karara göre öngörülen konut yardımı fonlarının tahsisi mekanizmasından doğan ve başvuran tarafından iddia olunan anlaşmazlıkla ilgilidir.

53. Ana davada il kanununun 5 (7) maddesi uyarınca üçüncü ülke vatandaşlarına getirilen şartın, yani Bolzano Özerk İlinde an az üç yıl çalışma şartının ana davadaki başvuran tarafından yerine getirildiği ve konut yardımı başvurusunun bu tür bir koşulu yerine getirmediği gerekçesiyle reddedilmediği hususu uyuşmazlığa konu değildir.
54. Dolayısıyla, sevk eden mahkeme nezdinde devam etmekte olan davanın fiili gerçekleriyle veya amacıyla hiçbir ilgisi bulunmayan beşinci soru kabul edilemez olduğu gerekçesiyle reddedilmelidir.

ALTINCI VE YEDİNCİ SORULAR

55. Birlikte incelenmesi gereken altıncı ve yedinci sorularla, sevk eden mahkeme, esas olarak, Şartın 1, 21 ve 34. maddeleri ile birlikte yorumlanan, [ABA] 2 ve 6. maddesi ile [ABIDA] 18, 45 ve 49. maddelerinin, Topluluk vatandaşlarının konut yardımına hak kazanmaları için ilk olarak en az beş yıl il topraklarında ikamet etmesini veya çalışmasını, ikinci olarak bu il topraklarında bulunan üç dil grubundan birine ait olduklarına veya katılmayı seçtiklerine dair beyanda bulunmalarını gerektiren ulusal veya yerel mevzuatı bertaraf ettikleri şeklinde yorumlanıp yorumlanmaması gerektiğini sormaktadır.
56. Bu bakımdan, yukarıdaki 31 ve 52. paragraflardan açıkça anlaşılacağı üzere, ana davadaki başvuran birkaç yıldır Bolzano Özerk İlinde ikamet eden bir üçüncü ülke vatandaşıdır ve ana davadaki anlaşmazlık, üçüncü ülke vatandaşlarınca yapılan konut yardımı başvurusunun bütçede konut yardımını kendilerine sağlayacak hiçbir fonun kalmaması gerekçesiyle reddedilmesine ilişkindir.
57. Sevk eden mahkeme, Bolzano Özerk İlinde yürürlükte olunan mevzuat uyarınca öngörülen konut yardımına hak kazanmak için Avrupa Birliği vatandaşlarına getirilen dil şartlarının AB müktesebatıyla kaldırılmasının neden devam eden davanın fiili gerçekleri veya amacıyla herhangi bir ilişkisi olabileceğini tespit etmemiştir.
58. Bu doğrultuda, bu mahkeme tarafından gönderilen altıncı ve yedinci soruların kabul edilemez olduğu ilan edilmelidir.

Esas

İKİNCİ SORU

59. İkinci soruyla sevk eden mahkeme, iç hukuk ile AİHS hükmü arasında ihtilaf olması durumunda AİHS hükmüne yapılan atfın ulusal mahkemeyi AİHS hükümlerini - mevcut davada AİHS 14. madde ve 12 no.lu Protokol hükümlerini- anayasa mahkemesi nezdinde iç hukuk normunun anayasaya uygunluğunun incelenmesi yoluna başvurmak zorunda kalmaksızın uyumsuz bu iç hukuk kaynağını uygulamayarak doğrudan uygulamaya mecbur bırakıp bırakmadığını sormaktadır.

60. ABA 6 (3) maddesi uyarınca, AİHS tarafından garanti altına alınan ve Üye Devletler için ortak anayasal geleneklerden kaynaklanan temel haklar Birlik hukukunun genel ilkelerini teşkil eder.
61. AB Antlaşmasının bu hükmü, Divanın yerleşik içtihat hukukunu yansıtır. Buna göre, temel haklar Divanın gözetilmesini sağladığı hukukun genel ilkelerinin bütünsel bir parçasını oluşturur. (bkz, diğerleri arasında, Dava C-521/09 P *Elf Aquitaine - Komisyon* [2011] ECR I-8947, 112. paragraf).
62. Bununla birlikte, ABA 6 (3) maddesi, ne AİHS ve Üye Devletlerin yasal sistemi arasındaki ilişkiyi düzenler ne de bu sözleşme tarafından garanti altına alınan haklar ve bir ulusal hukuk hükmü arasında bir uyumsuzluk olması durumunda bir ulusal mahkeme tarafından çıkarılacak sonuçları ortaya koyar.
63. Bu nedenle, ikinci soruya verilecek cevap şöyle olmalıdır: ABA 6 (3) maddesi tarafından yapılan atıf, ulusal mahkemece bir ulusal hukuk hükmü ve AİHS arasında uyumsuzluk olması durumunda, sözleşmeyle uyumlu olmayan ulusal hukuk hükmünün uygulanmayarak sözleşme hükümlerinin doğrudan uygulamasını gerektirmez.

ÜÇÜNCÜ SORU

64. Üçüncü soruyla sevk eden mahkeme, esas olarak, Avrupa Birliği hukukunun, 2000/43 ve 2003/109 sayılı Direktifleri dahil olmak üzere konut yardımının verilmesi konusunda uzun süreli üçüncü ülke vatandaşlarına Bolzano Özerk İli topraklarında ikamet eden Birlik vatandaşlarının (İtalyan olsun veya olmasın) tabi tutulduğundan farklı bir muamele öngören ana davadaki mevzuat gibi ulusal veya yerel mevzuatı bertaraf ettiği şeklinde yorumlanıp yorumlanmadığını sormaktadır.
65. Hâlihazırda yukarıdaki 48 ila 50. paragraflarda belirtilen nedenlerden dolayı, ana davadaki başvuran tarafından iddia edilen ayrımcılık 2000/43 sayılı Direktif kapsamına girmemektedir.
66. 2003/109 sayılı Direktif konusunda, ilk husus olarak, bu direktifle getirilen sistem direktif tarafından verilen uzun süreli mukim statüsünün elde edilmesini, açık bir şekilde, belirli bir usule ve buna ek olarak bu direktifin 2. Bölümünde belirtilen tüm koşulların yerine getirilmesine tabi tutmaktadır.
67. Dolayısıyla, 2003/109 sayılı Direktifin 4. maddesi Üye Devletlerin ilgili başvurularını sunmalarından hemen önce beş yıl boyunca topraklarında yasal olarak ve sürekli ikamet etmiş olan üçüncü ülke vatandaşlarına uzun süreli mukim statüsünün verileceğini öngörmektedir. Direktifin 5. maddesi, uzun süreli mukim statüsünün elde edilmesini bu statüden yararlanmak isteyen üçüncü ülke vatandaşlarının yeterli kaynağa ve hastalık sigortasına sahip olduklarını kanıtlamaları koşuluna bağlı hale getirmektedir. Son olarak, direktifin 7. maddesi bu statünün elde edilmesine yönelik usuli şartları ortaya koymaktadır.

68. Bu doğrultuda, ana davadaki başvuranın bu direktif uyarınca direktifin 11 (1) maddesine göre, ilgili Üye Devletin vatandaşlarıyla eşit muamele talep edebilmesini sağlayan uzun süreli mukim statüsünden yararlanıp yararlanmadığına karar vermek ulusal mahkemenin görevidir.
69. Bu nedenle, ana davada söz konusu olduğu gibi konut yardımı fonlarının tahsisi mekanizmasının 2003/109 sayılı Direktifin 11. maddesinde yer alan eşit muamele ilkesiyle uyumlu olup olmadığı incelenmelidir.
- Muamele farklılığı ve dava konusu durumların karşılaştırılabilirliği
70. İlk olarak ana davada hem Birlik vatandaşları (İtalyan olsun veya olmasın) için hem de üçüncü ülke uyrukluları için il kanununca her bir kategorinin sayısal büyüklüğüne ve ihtiyaçlarına bağlı olarak belirlenen ağırlıklı ortalamaya dayanarak konut yardımı fonlarının tahsis edildiği dikkate alınmalıdır.
71. Bununla birlikte, yukarıdaki 26 ila 28. paragraflardan anlaşılacağı üzere, konut yardımı almaları üç dil grubundan birine mensup olduklarına dair bir beyan sunmalarına bağlı olan İtalyan vatandaşları ve Birlik vatandaşları için ağırlıklı ortalamayı belirlerken dikkate alınan iki faktör aynı çarpana yani 1'e tabi iken, ihtiyaçları 1 çarpımına tabi olmakla birlikte 1885 sayılı Karar uyarınca üçüncü ülke uyruklular için sayısal büyüklüklerine ilişkin unsur 5 çarpımına tabidir.
72. Başvuru kararında açık olduğu üzere, 2009 yılından itibaren bir taraftan Birlik vatandaşlarına diğer taraftan üçüncü ülke uyruklularına konut yardımı olarak verilen fon bölümünün belirlenmesi farklı hesaplama yöntemlerine tabi tutulmuştur. Üçüncü ülke uyruklularının konut yardımı taleplerini karşılamak için mevcut olan bütçe Birlik vatandaşlarına ayrılan bütçeden daha az ve dolayısıyla Birlik vatandaşlarına ayrılan bütçeden daha hızlı bir şekilde tükenme ihtimali olduğu için farklı çarpanların uygulanması, üçüncü ülke uyruklular kategorisinin aleyhine bir etki yaratmaktadır.
73. Dolayısıyla, bir taraftan üçüncü uyruklarının sayısına diğer taraftan üç dil grubuna ait olan Birlik vatandaşlarının (İtalyan olsun veya olmasın) sayısına ilişkin çarpanlar arasındaki fark, iki yararlanıcı kategori arasında muamele farklılığına yol açmaktadır.
74. Birlik vatandaşları (İtalyan olsun veya olmasın) ve üçüncü ülke uyrukluları arasındaki karşılaştırma konusunda Bolzano Özerk İli, bu iki kategorinin sayısal büyüklüğünü belirlemek ve ihtiyaçlarının miktarını tespit etmek amacıyla farklı yöntemlerin kullanılmasının bu kişilerin kıyaslanabilir bir durumda olmadığını gösterdiğini ileri sürmektedir.
75. Bununla birlikte, Bolzano Özerk ili tarafından iddia edildiği üzere özellikle üçüncü ülke uyrukluları tarafından yapılan konut yardımı başvurularının yönetilmesindeki istatistiki veya idari zorlukların bulunduğunu varsayarsak bile bu zorluklar, bu tür uyrukluların 2003/109 sayılı Direktif tarafından verilen statüyü elde etmesi ve konut masraflarını karşılamak için yeterli kaynaklarının olmaması durumunun neden aynı

ekonomik ihtiyaca sahip olan bir Birlik vatandaşının durumuyla kıyaslanabilir olmadığını açıklamamaktadır.

– 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) maddesi ışığında muamele farklılığı

76. İkinci olarak, Bolzano Özerk İlinin itiraz ettiği üzere, tespit edilen muamele farklılığının 2003/109 sayılı Direktifin ve özellikle uzun süreli mukimlerin ulusal hukuk tarafından tanımlanan sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal koruma bakımından vatandaşlarla aynı muameleyi göreceğini öngören 11 (1) (d) maddesi kapsamına girip girmediği belirlenmelidir.
77. Bu bakımdan, Avrupa Birliği yasama organının 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesinde olduğu gibi ulusal hukuka açık bir atıfta bulunduğu zaman ilgili terimlere Avrupa Birliği hukuku kapsamında özerk ve tek tip bir tanım yapılması Mahkemenin görevi değildir (bkz, bu hususta, Dava 327/82 *Ekro* [1984] ECR 107, 14. paragraf). Bu tür bir atıf, Avrupa Birliği yasama organının söz konusu kavramların anlamı ve tam kapsamına ilişkin olarak Üye Devletler arasındaki farklılıklara saygı göstermeyi istediği anlamına gelmektedir.
78. Bununla birlikte, sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal koruma kavramlarının Avrupa Birliği hukuku kapsamında böylesi bir özerk ve tek tip tanımının olmaması ve bu kavramlara ilişkin olarak 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesinde ulusal hukuka yapılan atıf, Üye Devletlerin bu hükümde öngörülen eşit muamele ilkesini uygularken 2003/109 sayılı Direktifin etkinliğine zarar verebileceği anlamına gelmez.
79. 2003/109 sayılı Direktifin giriş kısmında yer alan 3. gerekçeye göre, direktif temel haklara saygı gösterir ve ABA 6 (1) maddesinin birinci bendine göre Antlaşmalarla aynı yasal değere sahip olacak olan Şart tarafından tanınan ilkeleri de dikkate alır. Şartın 51 (1) maddesi uyarınca, Şartın hükümleri Avrupa Birliği hukukunu uyguladıkları sırada Üye Devletlere yöneliktir.
80. Bundan hareketle, ulusal hukukları tarafından tanımlanan ve 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesinde yer alan eşit muamele ilkesine tabi olan sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal koruma önlemlerini belirlerken Üye Devletler, Şartın 34. maddesinde belirtilen hükümler dahil olmak üzere Şart kapsamında öngörülen haklara uymalı ve ilkeleri gözetmelidir. Şartın 34 (3) maddesi uyarınca, sosyal dışlanmışlık ve yoksullukla mücadele etmek için Birlik (ve böylece Avrupa Birliği hukukunu uyguladıkları sırada Üye Devletler), ‘Avrupa Birliği hukuku tarafından konulan kurallar ve ulusal kanunlar ve uygulamalar uyarınca, yeterli kaynaktan yoksun olan tüm kişiler için uygun bir yaşam sağlamak üzere sosyal yardım ve konut yardımı hakkını tanıy ve riayet eder’.
81. Hem 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesi hem de Şartın 34 (3) maddesi ulusal hukuka atıfta bulunduğu için, bu direktif tarafından izlenen entegrasyon amacını dikkate alarak il kanunu uyarınca öngörülen konut yardımının Direktifin 11 (1) (d) maddesinde atıfta bulunulan kategorilerden birinin kapsamına girip

girmedigini belirlemek sevk eden mahkemenin görevidir. Bolzano Özerk İli durumun böyle olmadığını iddia etmektedir.

– 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesi

82. Ulusal mahkeme asıl dava konusu olan konut yardımının 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesi kapsamına girdiğini düşünebileceği için, üçüncü olarak, Bolzano Özerk İlinin iddia ettiği üzere, 11 (4) maddesini uygulamak suretiyle 11 (1) maddesinde yer alan eşit muamele ilkesinin uygulanmasını sınırlandırmada haklı olup olmadığı incelenmelidir.
83. Bu bakımdan, bu hükmün Üye Devletlere sosyal yardım ve sosyal koruma bakımından bu ilkeyi (eşit muamele) ana faydalarla sınırlı tutabileceğini belirttiği hatırlatılmalıdır. 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesi, buna karşın, ulusal hukuk tarafından tanımlanan sosyal güvenlik kapsamına giren yardımlar bakımından bu ilkenin askıya alınmasını mümkün hale getirmemektedir.
84. Bu direktifin giriş kısmında yer alan 13. gerekçeden ana faydalar kavramının en azından asgari gelir desteğini, hastalık, hamilelik durumunda yardım, ebeveyn yardımı ve uzun süreli bakımı içerdiği ortaya çıkmaktadır. Bu tür yardımları verme yöntemleri, bu gerekçeye göre, ulusal kanun tarafından belirlenecektir.
85. İlk olarak, ‘en azından’ kelimesinin kullanımından açık olduğu üzere, 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesinde belirtilen ‘ana faydalar’ kavramını gösteren 13. gerekçede belirtilen listenin geniş kapsamlı olmadığı gözlemlenmelidir. Bu gerekçede konut yardımına açık atıfta bulunulmaması, konut yardımının eşit muamele ilkesinin her halükarda uygulanmasının gerektiği ana faydaları oluşturmadığı anlamına gelmez.
86. İkinci olarak, Üye Devletlerde uzun süreli mukim olan üçüncü ülke uyruklularının entegrasyonu ve bu kişilere 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) maddesinde sıralanan sektörlerde eşit muamele hakkı genel bir kural olduğu için, bu Direktifin 11 (4) maddesinde öngörülen istisna dar bir şekilde yorumlanmalıdır (bkz, kıyas yoluyla, Dava C-578/08 Chakroun [2010] ECR I-1839, 43. paragraf).
87. Bu bakımdan, ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde bir kamu makamının sadece ilgili Üye Devlette bu direktifin uygulanmasından sorumlu olan kurumlar bu istisnaya dayanmayı istediklerini açıkça belirttikleri takdirde 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesinde öngörülen istisnaya dayanabileceği kararı verilmelidir.
88. Mahkeme önündeki dosyada İtalya Cumhuriyetinin 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesi uyarınca öngörülen eşit muamele ilkesinin istisnalarına dayanmayı istediklerini belirttiklerine dair görünürde hiçbir şey yoktur.
89. Son olarak, 2003/109 sayılı Direktifin giriş kısmında yer alan 13. gerekçede ulusal hukuka yapılan atfın söz konusu yardımların verilmesi usulleri ile yani erişim koşullarının ve bu tür yardımların seviyesinin ve buna ilişkin prosedürlerin belirlenmesiyle sınırlı olduğu not edilmelidir.

90. Bu nedenle, 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesindeki ‘ana faydalar’ kavramının anlam ve kapsamı, bu maddenin içeriği ile bu direktifin izlediği amaç - yasal olarak ve sürekli olarak Üye Devletlerde ikamet etmiş olan üçüncü ülke uyruklularının entegrasyonu- dikkate alınarak yorumlanmalıdır.
91. 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesi Üye Devletlere bireylerin gıda, konaklama ve sağlık gibi temel ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlayan ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde verilen sosyal yardım veya sosyal koruma yardımları hariç olmak üzere 2003/109 sayılı Direktif tarafından verilen statüye sahip olanların faydalandığı eşit muameleyi sınırlandırmalarına izin verilmesi şeklinde anlaşılmalıdır.
92. Bu bakımdan, Şartın 34. maddesine göre, Birliğin yeterli kaynaktan yoksun olan tüm kişiler için düzgün bir yaşam sağlamak üzere sosyal yardım ve konut yardımı hakkını tanıdığı ve riayet ettiği hatırlatılmalıdır. Bundan hareketle, asıl dava konusu yardımın Şartın bu maddesinde belirtilen amacı yerine getirdiği müddetçe AB hukuku uyarınca bunun 2003/109 sayılı Direktifin 11 (4) maddesi kapsamında ana faydaların bir parçası olmadığı düşünülemez. Bu yardımın amacını, miktarını, verildiği koşulları ve bu yardımın İtalya sosyal yardım sistemindeki yerini dikkate alarak gerekli bulgulara ulaşmak sevk eden mahkemenin görevidir.
93. Yukarıdaki değerlendirme ışığında, üçüncü soruya cevap şu şekildedir: 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesi konut yardımının verilmesi konusunda bu direktif hükümleri uyarınca uzun süreli mukim statüsü verilen üçüncü ülke uyruklularına yardım fonları tahsis edildiği zaman aynı il veya bölgede ikamet eden vatandaşlara yapılan muameleden farklı bir muamele öngören, asıl dava konusu olan kanun gibi bir ulusal veya bölgesel kanunu bu tür bir yardım bu hükümdeki üç kategoriden birinin kapsamına girdiği ve direktifin 11 (4) maddesi geçerli olmadığı için göz ardı ettiği şeklinde yorumlanmalıdır.

Masraflar

94. Asli dava tarafları bakımından bu yargılama ulusal yargı nezdinde devam eden asıl davanın bir aşamasını teşkil ettiğinden masraflarla ilgili karar verme yetkisi ulusal yargıdır. Adalet Divanına değerlendirmeler sunulurken yapılan masraflar, taraflarca yapılanlar dışında, herhangi bir geri ödemeye konu olamaz.

Bu gerekçelerle, Divan (Büyük Daire) aşağıdakilere hükmetmiştir:

1. C-571/10 Davasında Tribunale di Bolzano tarafından gönderilen birinci ve dördüncü ile yedinci sorular kabul edilemez bulunmuştur.
2. 4 Kasım 1950 tarihinde Roma’da imzalanan Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunması Sözleşmesi’ne ABA 6 (3) maddesi tarafından yapılan atıf, bir ulusal mahkemenin bir ulusal hukuk hükmü ile bu sözleşme arasında çatışma olması durumunda sözleşmeyle bağdaşmayan iç hukuk hükmünü uygulamayarak doğrudan bu sözleşmenin hükümlerini uygulamasını gerektirmez.

3. Uzun süreli mukim statüsü verilen üçüncü ülke uyruklularına ilişkin 2003/109 sayılı Direktifin 11 (1) (d) maddesi, konut yardımı verilmesi konusunda bu direktif hükümleri uyarınca uzun süreli mukim statüsü verilen üçüncü ülke uyruklularına yardım fonları tahsisinde aynı il veya bölgede ikamet eden vatandaşlara yapılan muameleden farklı bir muamele öngören, asıl dava konusu olan kanun gibi bir ulusal veya bölgesel kanunu, bu tür bir yardım bu hükümdeki üç kategoriden birinin kapsamına girdiği ve böylelikle direktifin 11 (4) maddesi uygulanmadığı için bertaraf ederek uygulama dışı bıraktığı şeklinde yorumlanmalıdır.

[İmzalar]